

Ze komen...?

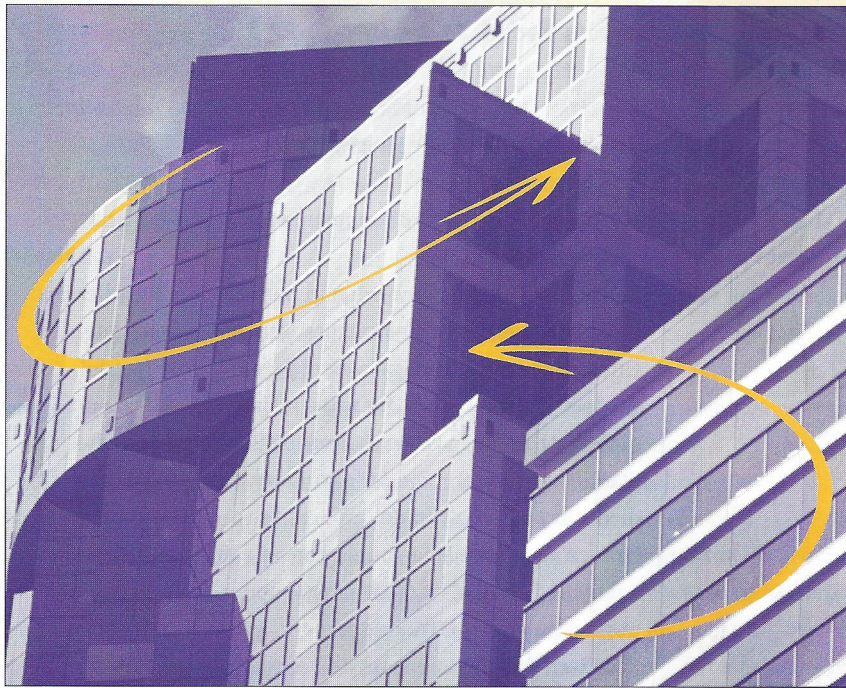

Dat informatietechnologie invloed heeft op organisaties is duidelijk. De laatste paar weken heb ik een aantal berichten gelezen waaruit blijkt dat die invloed zelfs zo ver gaat, dat er virtuele organisaties zullen ontstaan. Ze komen er nu echt aan, zeggen ze.

Voor mij is de term virtueel gaan leven toen tijdens de Tour de France door de heren commentatoren deze term te pas en te onpas werd gebruikt om de wedstrijd spannender te maken dan dat die eigenlijk was. We zien in beeld een zwoegende pedaleur met alleen maar journalisten en reclamewagens maar er is geen tegenstrever in velden of wegen te bekennen. Zijn voorsprong op de gele-truidrager wordt vergeleken met zijn achterstand in het algemeen klassement en langzaam zie je zijn tijdsverschil kleiner worden totdat op een magisch moment de renner een voorsprong heeft, hij is 'virtueel' gele-truidrager geworden. Ik krijg de indruk dat de aandacht voor virtuele organisaties ook bedoeld is om dingen spannender te maken dan ze eigenlijk zijn.

Het begint al bij het begrip zelf. Een virtuele organisatie kan volgens de voorbeelden tijdelijk of permanent zijn, er kan sprake zijn van spijkerharde afspraken of van samenwerken op basis van vertrouwen en meer van deze tegenstrijdigheden. Niet echt helder dus. Het gaat in ieder geval om onduidelijke samenwerkingsverbanden tussen organisaties die kriskras door de bestaande structuren lopen. Wat nou specifiek de voor- en nadelen van IT zijn bij dergelijke ontwikkelingen is niet duidelijk. Ik kan me het gebruik van Intranet-achtige toepassingen voorstellen om de communicatie te verbeteren. Dit gebeurt echter ook al binnen organisaties

maar daarmee heb je nog geen andere structuren en verantwoordelijkheden, laat staan nieuwe organisaties. Ook de meeste andere toepassingen lijken niet anders dan binnen een 'gewone' organisatie. Het effectief inzetten van informatietechnologie in dergelijke samenwerkingsverbanden lijkt zelfs lastiger omdat een groter aantal partijen, onduidelijke verantwoordelijkheden en tegenstrijdige belangen niet bepaald bijdragen aan een omgeving waar de slagingskans van IT toeneemt.

Nou ben ik zelf grootgebracht met een behoorlijke portie administratieve organisatie (AO) en op die manier gemarineerd in bepaalde denkwijzen. Belangrijk aandachtspunt bij AO is niet zozeer wat technisch of functioneel mogelijk is met IT maar hoe je dat betrouwbaar en controleerbaar kunt toepassen. Veel van de (praktijk)regels voor de AO zijn gebaseerd op het gedachtegoed van Prof. Starreveld, vaak aangeduid als de 'kathedraal van Starreveld'. Hieruit spreekt

zowel bewondering voor het monumentale karakter van zijn werk als kritiek vanwege het uit de tijd zijn. Ondanks deze kritiek blijkt dat de uitgangspunten in een moderner jasje nog steeds heel valide zijn. Deze uitgangspunten hebben betrekking op duidelijke verantwoordelijkheden en gerichte beheersingsmaatregelen. Een aantal recente voorbeelden van omvangrijke fraudegevallen laten zien dat technisch veel mogelijk is met IT maar dat het ook goed fout kan gaan als die technologie onvoldoende in de greep wordt gehouden. In die zin denk ik dat de ontwikkeling van virtuele organisaties als onduidelijke gelegenheidscombinaties snel zal smoren in de ongewenste gevolgen. Naar mijn gevoel wordt er juist steeds meer

nadruk gelegd op duidelijke verantwoordelijkheden, prestatiemeting en resultaatverantwoordelijkheid. Ik zet mijn kaarten dus op AO en niet op de oppervlakkige analyses van de IT'ers en organisatieadviseurs over virtuele organisaties of 'Cybercorps' zoals ze ook wel worden genoemd. Virtuele organisaties? Ik moet het nog zien (letterlijk en figuurlijk). Leve Starreveld!

P.S. voor de studenten onder ons: bij wie moet je zijn als je wilt solliciteren bij een virtuele organisaties?

Drs Ing. G.J.P. Swinkels RE RA is projectmanager bij Rabobank Nederland en parttime docent bij de Vakgroep BIK van de Universiteit van Amsterdam. ■